

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa". Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v "Narodni tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

Odkritje jugoslovanske zarote.

V Zagrebu 31. maja 1874 [Izv. dop.]

Kakor je "Slov. Narod" uže povedal, prinesla je Peštanska "Reforma", Lonyayev list, članek o neki jugoslovanski zaroti, na kateri kujejo Strosmyer, Mažuranič, Molinary, dalmatinski poslanci v rajhsratu, in katera sega na eni strani celo v Slovenijo, na drugi v Bosno. Načrt zarote je sledeči: centralizovanje na Hrvatskem in v Slavoniji, iztisnenje unijonistov iz vseh uplivnih mest v deželi, čem prejšnje vtetovljenje poprejšnje vojniške krajine v mater zemljo, združenje Dalmacije, združenje Slovenije, osvojenje Bosne, osnivanje Jugoslavije, odtrganje od državne zveze z ogersko kraljevino, in slednjič priklapljenje k Avstriji. — To je Reformina jugoslovanska zarota. Videla je nekje dim, čula da je požar in vdarila v plat zvona. Za njo kriče zdaj vsi ogerski in avstrijski listi na pomagaj proti jugoslovanskemu volku, ki ga pa nikjer najti ne morejo.

Praša se, kaj je dalo Reformi povod o tej izmišljeni zaroti pisati? Zadnji čas je sledilo več dogodjajev eden za drugim, iz katerih bi se moglo sklepati, da se res nekaj na slovanskem jugu pripravlja. Ti dogodjaji so: potovanje nadvojvoda Albrechta po Hrvatskem in Slavonskem, pohod dalmatinskih rajhsratskih poslancev v Zagrebu, neuspeh knez Milanovega potovanja v Carigrad, nezadovoljstvo v Bosni, zbiranje turške vojske blizu naše in srbske meje, in še več drugih manje važnih dogodjajev. Na podlogi vsega tega skovali so naši Rauchijanci in ogerski Lonyayevci — nobile par fratrum — jugoslovansko zaroto, ter pustili to svojo sovo po Reformi med svet srfetati. Pri nas v Zagrebu nij nikoga, ki bi ne bil prepričan, da so Reformin članek Rauchijanci izduhtali. Njegova nakana je osumničenje narodne stranke, strmoglavljenje Mažuraniča z banske stolice in pa tudi ponovljenje Rauchijanske ere. —

Poglejmo malo поближе zarotnemu načrtu v lice. Na Hrvatskem se uprava centralizuje, to je res, to se pa ne dela skrivaj, kar bi tudi mogoče ne bilo, ampak na belem dnevu. Najglavnejši čin centralizacije je odpravljenje velikih županov. Hrvatski narod je Mažuraniču za to izvedbo zahvaljen. "Azijatske razmere", kakor je Senyey v ogerskem držav. zboru upravni aparat na Ogorskem in Hrvatskem imenoval morajo se vendar enkrat kulturnim napravam umekniti! — Da se unijonisti iz upravnih mest izrivajo, je samo toliko res, da se unijonistični lenuhi, nesposobnjaki in nepoštenjaki iz javnih služeb odstranjujejo, delavni, sposobni in osobno pošteni unijonisti se pa pridružujejo. Gledé tega samo

en primer. Prvi Mažuraničev tajnik je zloglasni Rauchijanec Mihalič. Z nastopom Mažuraniča, mislilo in pričakovalo se je, da bo Mihalič, če uže ne odpustil, pa vsaj iz predsedniške pisarne odstranil. To se nij zgodilo. Mihalič je tudi še denes prvi vladni tajnik, kakor je bil pod Rauchom, Bedekovičem in Vakanovičem, in to naše občinstvo Mažuraniču še zmerom jako zamerjava. Javna tajna jo, da Rauch in Vakanovič po imenovanem Mihaliču vse vladne naredbe še gorke izvesta. Vtelovljenje poprejšnje vojn. krajine v mater zemljo, to je pravica hrvatske kraljevine, to so zahtevali vsi hrvatski sabori od leta 1848. sém, to je tudi uže Nj. veličanstvo kralj izrekel, in izvedenje tega se uže dalje časa pripravlja, in sicer vse javno. Da pa v poprejšnji vojn. krajini nij nobene aristokracije, kar "vitezke" Magjare bôde, ter da je vsa navdahnena s protimagjarskim duhom, tega vendar nij niti naša narodna stranka, niti naša sedanja vlada zakrivila, krivnja leži prej v Magjarih samih. — O združenji Dalmacije govori in piše se tudi uže več let, to bogme nij stoprv peštanska Reforma odkrila. Magjari sami trde, da imajo skoz hrvatsko kraljevino pravico na Dalmacijo. — V Sloveniji in v Bosni imamo svoje brate po krvi in po mleku. K njim nas vlečejo naše materialne koristi, naša kupčija itd. Glede naših simpatij do njih pač ne bomo šli k Magjarom na izpoved in "Reformo" za odpustke prosit. Kar se vprašanja Jugoslavije tiče, vstvarila se bo če se bodo pogoji za njo našli in če je kaj državotvornih elementov na slovanskem jugu. To stvaritev Magjari ne bodo v stanji zadržati. Če pa pogojev za to stvaritev nij in tudi državotvornih elementov ne, pa tudi Magjarska zasluga ne bo, če se Jugoslavija vstvarila ne bode. Dalmatinci, Slovenci in Bošnjaki gledajo na nas Hrvate zaupnim in nadopolnim okom, v nas menijo, da imajo svoje utočišče, svoje zavetje, svojo zaslombo, svojo zaščito, svojo bodočnost. Ali bi lepo bilo od Hrvatov, če bi se z Magjari (na vse milelale grlili, svoje brate pa z nogu proč suvali, kar vse Magjari od njih zahtevajo?! — Glede združenja Slovenije odvrta "Obzor" Reformi tako-le: "Vtegnejo priti take okolnosti, da bi Magjari še celo blagoslovili izvedenje te osnove (združenje Slovenije) katero Reforma sedaj kot grešno osnovo odkriva in sicer po informacij ljudij, kateri v politiki ne vidijo dalje od nosa. Pa če bi se uresničilo, da bi se Hrvatska, vojn. krajina, Dalmacija in Slovenija v eno državno telo zedinile, kakšne koristi bi jih nesle v Cislajtanijo, kakšna blazen bi jih vlekla v žrelo Prusije? Kaj ne bi raji v zvezi z Ogorsko kraljevino hteli si zagotoviti svoje bitje in velike interese iztoka! — Če teh be-

sedi Magjari ne razumé, potem jim tudi s kijem ob glavi nič več ne pomaga. Reforma poziva ogersko vlado, naj zida trdnjave v Kaniži, v Pečuhu in v Sigetu proti Jugoslovanom, naj pozove hrvatsko vlado na opravljanje zavoljo "zarote", ter da naj kaj stori za umirjenje duhov na Ogorskem. Reforma ima samo to nesrečo, da jej nobeden ne veruje. "Pesti Naplo" odgovoril je Reformi, da ne obstoji med ogersko in hrvatsko vlado prav nobenega neporazumljenja. Prah, ki ga je Reforma s svojim člankom zaprašila, je stari prah famoznih promemorij in Sinkovičjad. Še nekoliko dnij govorjenja in vse se zopet pomiri in utihne.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. junija.

Tirolsko-italijanski pop, državni poslanec baron Prato preklicuje, od ordinarijata in škofa prisiljen svoje glasovanje o konfesionalnih postavah. Zopet le nov dokaz, da duhovnik nij za poslanca, ker nema nobene osobne neodvisnosti nego se mora sukati kakor mu škof ukazuje.

Papež, kakor znano in vidno, jako mnogobeseden in mnogopisen mož, v posebnem od "Volksfreund" te dni priobčenem pismu bodri avstrijske škofo proti konfesionalnim postavam, in jim čestita, da so naznanili, ka se bodo upirali vsaki določbi, ki je zoper konkorkat.

Ogerska zbornica je sprejela novo advokatovsko postavo. Dozdaj so mogli zakotni pisarji in oderuhi, ki so le nekaj znali, na Ogorskem advokati postati. Temu zlu bode nova postava pot zagradila, kar odslej more le, kdor je doktor in ima 4 leta prakse, advokat na Ogorskem postati. — Po tej postavi pride zopet važna postava, namreč o srednjih šolah, kakor tudi nova volilna postava na vrsto. Ogerski zbor bode do žetve skup.

Vnanje države.

"Ruskij Mir" govori o pretečeni seji državnega zbora avstrijskega, ter sklepa, da je ministerstvo Auersperg konsolidirano, da ima pri vseh podvzetjih vspeh (?), da je volilno reformo izvršilo, da si je osiguralo stalno majoriteto in da je gališko vprašanje sè sveta spravilo, in da je cesar svojemu ministerstvu jako vdan.

O novem **francoskem** kabinetu pišejo "Daily-News", da je maršal Mac-Mahon svojim ministrom usilil program, kateri je sam sestavil, in ki se tako-le glasi: Maršal ima obdržati naslov prezidenta republike; v slučaju resignacije ali smrti ima dobiti naslednika, ki izpolni septenij; vladna forma se v njegovem uradnem času nema spreminiti, in po preteku tega časa naj se narod povpraša, da-li in katerih sprememb želi. — Sicer imenuje list narejenje novega kabineta državni prevrat.

Svajcarski zavezni svet je zavezanemu zboru poslal pismo, v katerem se dekretira, da prenarajena zavezna ustava stopa v veljavo. Stanovski in narodni svet sta odo-

brila to pismo. S tem se tedaj ta bodoča deželna postava, katero je večina švajcarskih državljani in kantonov sprejela, v praksi začne.

Kakor se zdaj kaže, so ono vest o postavljenju hohenzollernskega princa na španjski prestol Karlisti sami in sicer v svojem interesu razglasili. Don Karlosov moniteur „El cuartel real“ prinaša namreč članek, v katerem popisuje, da je Bismark poslal nekega zaupnega moža k maršalu Serranu, in da je namen te misije, posaditi pruskega princa na španjski prestol. Bismark pravi „El cuartel“, hoče vso Evropo pód-se spraviti in hoče špeciálno Francosko popolnem uničiti.

V Rimu je umrl v tamošnjem benediktinskem kloštru kardinal Falcinelli, večletni diplomatični zastopnik papežev na dunajskem dvoru.

Nemški zavezni svet je pritrdil predlogom pravnega odbora, odvrniti zakonsko osnovo o civilnem zakonu ter od državnega kancelarja terjati, da predloži i zavezni svetu i državnemu zboru novo osnovo. Dalje se je zavezni svet izrekel sporazumljenega s spremembami o izročilni pogodbi (auslieferungsvertrag) z Belgijo. — Ustanovitvi se ima v nemškem ministerstvu služba državnega generalnega sekretarijata, zato Bismarck še nij odšel na počitnice.

Dopisi.

Z Dunaja 28. maja. [Izv. dopis.] Vest, da so dalmatinski in drugi jugoslovanski vodje z Zagrebu konferirali zaradi zedinjenja Dalmacije s Hrvatsko razburila je tukajšnje nemške centraliste in jeza njih, ki se je dozdej najbolj nad Čehi penila, začenja oblizavati Jugoslovane, ki se predrznejó odločevati o lastni osodi. Ne bilo bi Nemcem žal, da se Dalmacija odtrga od Cislajtanijske, ker bi se s tem, kakor pravijo, odvzelo samo breme, ki ga državni financeri nalagajo „nekulturni“ Dalmatinci. Ali Nemci sluté, da Dalmatinci ne iščejo toliko v prvi vrsti gmotne sreče v Translajtanijski, nego zedinjenja Jugoslovanstva spravlja v majhen in sčasom v veliki meri; in to Švabu ne sme biti. Nemec sme močan biti, drug nihče. To bi bil strašen udarec njihovu načelu: divide et impera, ali Nemško do Adrije. Sam grd egoizem. — Kaj je samo na sebi ležeče na Dalmaciji, če jo dobodo Magjari! Križ je, če bi Jugoslovani prišli do misli, se od Ogerske odtrgati, Bosnijo in Hercegovino spojit z drugimi Jugoslovani. In lepa reč, za katero se je toliko črnila prelilo in govorov govorilo, dualizem bi se rezpršil in trializem ali celo nov Slovanom pravičnejši zdrav centralizem je gotov! Nemara bi še planinski Hrvatje — Slovenci, mačeho nemško Avstrijo zapustiti utegnoli in potem je pa pri kraji z duodecevanjem in nadvlado nad zdajšnjimi razkoljenimi narodiči in kar je „N. fr. Presse“ pred nekaj meseci pisala: „Langsam und bedrohlich steigt die Wolke im Osten auf, ein Merkzeichen fürs Germanenthum, dass es sich durch rastlose Kräftigung bei Zeiten der Gefahren versehe, welche dereinst eine slavische Diversion nach Westen in ihrem Gefolge haben könnte,“ bi se znalo začeti po močni avantgardi Jugoslovanstva. Skratka, strah je v kraljestvu Izraela. Da se ta hudournik odžene, ščuje se kolikor mogoče na prijatelja Magjara. On naj pazi na dogodjaje v Hrvatskeji, on naj gleda na može, kakor Strossmayer, Monti, Klaić etc., ker ti može ne spadajo med ono vrsto ljudi, o katerih Šekspir pravi: Dajte

debele ljudi v moje spremstvo, ki po noči sladko spé itd. In zraven je podiranje dualizma nemogoče, se pravi, ker finančno stanje posebno magjarske polovice je tako, da se mase strajkarjev prav lahko spravijo s trganjem vezi z nesrečnimi operaterji na državni blagajnici. Prav britko se pa obsojuje može kakor Monti itd., ki so „beračili“ za železnico od Cislajtanijske, ki pa hvaležno hvaležno z odpadom to dobroto plačujejo. Se ve da, ker država nij svoje dolžnosti s tem storila, zakaj je neki na zemljevidu; menda vendar ne za to, da bi samo odstopivšim ministrom penzije plačevala.

V drugem je Dunaj začel prav nevaren biti. Ljudje se pobijajo. Ni še dolgo, ko so mlado dekle morilko na smrt obsodili, uže je drug umor storjen. Ljudstvo je razjarjeno in kakor po Slovenskem kliče i tu po vešalih, kakor hitro se kaj tacega zgodi. Ali toliko je tudi najbolj neumno ljudstvo tu pametno, da ne spodtika izrastkov vsacega časa duhu zdajšnjega časa, liberalnim načelom, v tem ste doma srečnejši in pametni med neumnimi klerikalci le komaj reve čakajo na kak umor, da bi v časnikih hrup zagnali nad liberalizem.

Iz Vratislave 28. maja. [Izvirni dopis.] Tukaj naj Vam podajem drugi dopis iz nekdanj slovanske, zdaj ponemčene Vratislave. Ker sem v izrednem položaji in me zdaj to zdaj ono moti, ne more biti poseben. Ravno zdaj čujem neko rožljanje po cesti vidi se, da nekakošni gasilci beže na svojih vozovih, morebiti je kje požar. Vratislava (ali tudi Vratislav) poljski Wrocław, nemški Breslau je kakor znano glavno mesto pruske Šlezije in za Berlinom in Hamburgom največje mesto na Nemškem. Stanovalec šteje nad 200.000, večina je protestantovska, ³/₁₀ je katolikov, prav veliko je videti židov, ki so baje najbogatejši. Mnogo je pa tudi brezvercev, morda celo kak „frajmavrer“. Glede narodnosti so Nemci in ponemčeni Slovani, samo težaki govore nekoliko poljski med soboj. Bila pa je Vratislava slovanska in uže leta 1000 škofijski sedež ter je spadala k poljskemu kraljestvu. Leta 1241 so jo bili Mongoli razdžali. Nemški naseljenci so jo zopet popravili in ponovili, a tudi vedno bolj in bolj ponemčevali. Vendar ima še zdaj dovolj slovanskega značaja, kar Nemci sami priznavajo. Vratislava ima več ali manj obraz velikega mesta. V sredini mesta so sicer ožje ulice, a vendar veličastne visoke cerkve in hiše, po novejših ulicah so pa tudi krasne moderne stavbe. Najlepši razgled po vsem mestu je na Belvederu (Liebeshöhe), kakoršnega ne najdeš v vsakem mestu. Razen znamenitih cerkev iz srednjega veka ima Vratislava krasno novo sinagogo, lepa gledališča, novo borzo itd. Tu je tudi velika univerza, mnogo srednjih šol in še več narodnih elementarnih šol. Tukaj je prav znamenit botaničen vrt, kakor tudi zoologični. Vratislava ima mnogo lepih sprehajališč; okolo teh so prekopi (grabni), v katerih vidiš labude in druge manj nenavadne plovce.

Običaji so tukaj dovolj različni od avstrijskih mest. V Vratislavi n. pr. nij kavar, kavo se tu le malo pije, in le po gostilnicah. Za zajutrek sem dobil obilo črne kave, a le komaj 1 petino toliko mleka. A poleg tega mi je donesel h kavi malo surovega masla. Žemelj, kifelcev in enakih pe-

karij nijsem v Vratislavi niti videl. Kruha ti samo k jedi donese, ne k pijači, a ne vračuni ti kruha posebe, če ga še toliko sneš. Poljubno si moreš „štruco“ rezati. Hóтели so prav elegantni, postrežba izvrstna, a ne predraga. Natakorce se ti obnašajo prav kóketno in afektirano. Po mestu fiakarji v „droškah“ (nekaj slabši fiakarski vozovi) ljudi prevažujejo, omnibusi nijso kaj pripravi. V hótelih najdeš nábite tarife, na katerih je sam policijski prezident podpisan iz čegar se vidi, kaka oštrost je na Pruskem doma. To se baje tudi v marsičem drugem pokazuje, tako pri učiteljih, ki so jako pohlevni videti.

Domače stvari.

— (Poštna direkcija) naznanja, da bodo od 1. junija dalje štempljani pisemski zavitki dobivati za pol krajcarja črez vrednost štempelsko.

— (Ljubljanski župan.) Cesar je potrdil volitev g. penzionista Lašana za ljubljanskega župana. Denes ob 11 ga bodo na rotovži instalirali.

— (Zidanje mestne šole) na Cojzovem grabnu kaj vrlo napreduje. 80 do 90 delavcev je stalno nastavljenih. Rimski vodotok je delal pri zidanji veliko neprilike. Obzidali in naobložili so ga čisto na novo in mu napravili še poseben kanal, da se bode redno otekal. Kleti in poslopja pri tleh so skoraj uže dogotovljena. Sredi meseca avgusta, bode šolsko poslopje, katero bode dve nadstropji visoko, in imelo razen potrebnih šolskih sob in uradnij, tudi stanovanje za ravnatelja, dogotovljeno. —o—

— (Pri novi realki) so zdaj postavili lepo železno ograjo in pri glavnem vhodu postavili dve krasni na Dunaji izdelane kamnitni podobi. Menda uže prihodnji teden bodo odstranili leseno ograjo, in krasno poslopje se bode potem popolnem videlo. —o—

— (Matija Kunc) znani „voditelj“ socijaldemokratske stranke med ljubljanskimi delavci, ki je še le pred nekaj dnevi za odpravo vse vojske v delavskem shodu govoril, je bil v soboto k vojakom potrjen.

— (Kolezijska kopel) se je v nedeljo odprla in se je nad 20 gospodov kopalo. Voda nij tako mrzla, kakor bi človek mislil.

— (Vreme) se je zadnje dni tako zaobrnilo, da imamo tu prav vroče poletne dneve.

— (Naturen čudež.) Od Razdrtega se nam piše: Denes je Janez Premrl vulgo laguzjus vzel iz pod koplje neko ostalo celo, ne izvaljeno jajce, čuteč da ni klopotec, ga ubije da bi spoznal uzrok zakaj se nij izvalilo. V tem jajcetu dobi zaduhnelo piščé, a kakšno! To piščé ima štiri noge, štiri peruti torej dva života a eno samo glavo. Te dva života obrnena eden proti drugemu, sta pri vratu vkup zraščena. Dobro bi bilo prav res da bi se samo taka piščeta, namreč z dvema životoma in eno glavo valila, kajti jedla bi le za eno, veljala bi pa vendar za dve, ka-li? Nasprotno delajo pa one, ki imajo dve glavi, pa le en život. To najdeno piščé je Premrl djal v špiritusu, da ga pri priliki v Ljubljano prinese.

— (Popravek.) O doneskijh družabnikov „učiteljskega društva za sl. Štajer“, je dotična naša notica tako prenarediti, da dru-

žabniki plačajo za tekoče leto 2 gld. 5 kr. in naročnina na list za nedružabnike znaša 2 gld.

Izpred porotnega sodišča.

(Zopet hudodelstvo detomora.)

Ljubljana, 29. maja.

Prvosodnik je g. Káprec; sodnika gg. Perko in Jevnikar. Zapisnikar avsk. g. Škofic. Državni pravdnik g. Hočevár, zagovornik dr. Razlag. Porotniki so sledeči gospodje: Hürman Valentin, Goričnik Franc, Milavec Matija, Lavrenčič Andrej, Schuller Benjamin, Perdan Janez, Žvokelj Janez, Pour Ljndvig, Pirnat Tomaž, Reichman Jožef, Jabornek Stanislav in Drašler France.

Na zatožni klopi sedi 37 let stara Adelina Adelheid, tržaška rejenka, dozdaž še nekaznovana, delavka v cigarni fabriki ljubljanski.

Iz zatožnega spisa povzamemo sledeče:

17. februarja 1874 popoldne je Adelina Adelheid, delavka v cigarni fabriki, ki je stanovala pri šivilji Mariji Keber v Lingarjevi ulici št. 276 v Ljubljani, in se je čutila nosečo, ter pričakovala poroda koncem meseca marca, — je jela tožiti, da jej je slabo in da jo posebno v želodci boli, rekoč, da je pri nekem branjevcu slabe žgance jedla.

— Zvečer je napravila Marija Keber njej in drugim sostanovalcem pustno pojedino, ki je trajala čez polnoč; tu je Adelina Adelheid tožbe o bolečini v želodci nadaljevala, včasih se v posteljo vlegla in prav pogosto iz sobe hodila. — Okolo druge ure zjutraj, ko so se uže drugi deloma spat ulegli, deloma pa še le spravljali, je šla Adelina Adelheid zopet iz sobe, in ker očitno dolgo nij nazaj prišla, ter so se bali, da jej je slabo prišlo, gre Marjeta Lukač za njo gledat, in jo najde na neimenljivem kraju. Svetuje jej, da naj gre v sobo, da se ne bo prehladila, a Adelheid jej odgovori, da naj gre le nazaj, njej je samo vroče. Potem gre Marjeta Lukač v sobo nazaj in čuje kmalu, da je zunaj steklo zarožljalo. Ker se je bala, da bi Adelheid ne bila omedlela, gre zopet z lučjo ven, pa je ne najde več na onem mestu, a vidi na tleh mnogo krvi in čuje iz luknje jok deteta, vendar je videti nij mogla. — Takoj spozna, da je Adelheid dete porodila in ga v stranišče vrgla, za to začne jokati in upiti, vsled česar so sostanovalci prihiteli, pa tudi Adelina Adelheid je izza stranišča, kjer je bila skrita, prišla, ter Marjeti Lukač prigovarjala, da naj ne kriči. — Janez Lavrin skuša sedaj dete rešiti, a ker se odz gorej nij moglo več izvleči iz gnojnice sosednje hiše, teče k magistratu in vzame od tod soboj dva stražnika. Ti so s sekiro neko stranišče v nekdanji bolnišnici razbili in odprli, stražnik Šober zleze v kanal in privleče dete, ki se je uže do glave v blato vdrlo, še živo na dan. — Med tem je sedela Adelina Adelheid v svojem stanovanju in je ječala, kaj bo sedaj z njo in kam bode šla.

Dete in mati sta se oddala v porodnišnico, kjer dete 2. marca 1874 umrje naravne smrti za marazmom, kakor je skazalo menjenje zdravnikov. Pri sodnijsko-zdravnijski preiskavi Adeline Adelheid in njenega otroka 20. febr. 1874 so sodnijski zdravniki svoje menjenje v tem smislu izrekli: da je Adelina Adelheid pred 3—5 dnevi porodila, da bi

bilo dete še najmenj 6—8 tednov potrebovalo, predno bi bilo godno, da je bil porod tedaj prezgoden in se je zaradi tega zlo hitro izvršil, kar se je tudi sedé na stranišči zgoditi moglo. Kljub temu pa vendar porodnica nij mogla biti tako iznenadjena, da bi ne bila mogla detetu nič pomagati, ker porod, če se še tako hitro godi, vendar traja dve uri in ker pri hitrem porodu boleti niso tolike, da bi mogle omamiti zavest.

Adelina Adelheid sama prizna, da se je pred 24. junijem 1873 s Francetom Zakrajškom spolovno pečala, ter se o vseh svetih nasečo čutila. Pričakovala je porod koncem marca, vendar nij zanj nič pripravljala, ter nikomur o nosečem svojem stanu nič pripovedovala, ker je hotela iti v porodnišnico. . . Ona trdi, da dokler nij v sobo nazaj prišla, ne ve nič, ker je omedlela. Določno taji, da je imela namen, dete usmrtiti.

Če se pa pomisli, da svojega stanu nij nikomur odkrila, ter ga celo tajila svoje prijateljici Marjeti Lukač, katera jo je o tem vprašala; če se pomisli, da je Marjeti Lukač, katera jo je neposredno pred porodom posikalala, rekla, da naj gre proč, čeravno takrat uže nij mogla več dvomiti, da se porod vrši, ter da bode pomoči potrebovala; če se pomislijo še drugi slučajji (katerih ne moremo tu omenjati. Ur.) se mora preveriti, da je imela Adelina Adelheid namen, umoriti svoje dete pri porodu, in da je tedaj dejanje primerno utemeljiti hudodelstvo poskušnega detomora po §. 8 in 139 k. z., ki se kaznuje po §. 139 k. z. in da je zadosti nagibov, zatoženko tega hudodelstva sumiti.

Pri obravnavi zatožena odločno trdi, da je v trenutku poroda v omedlevo pala, in nij vedela nič kaj se godi. Zaslišane priče pravijo, da je zatožena tajila, da bi bila v drugem stanu.

Zdravniška zvedenca dr. Kapler in ravnocelnik Gregorič povesta, da se je porod hitro vršil in da je mogoče, da je otrok padel, ne da bi bila zatožena to hotela.

Državni pravdnik gosp. Kočevár v svojem govoru povsem ostaja pri zatožbi.

Dr. Razlag kot zagovornik zatožene v daljšem govoru brani krivdo svoje varovanke. On pravi, da akoravno je zatožena tržaška varovanka, vendar po vsem svojem dosedanjem življenji nij sposobna videti da bi bila storila tako hudodelstvo. Hudodelstvo, katerega jo državni pravdnik dolži nij dokazano ne po prejšnjem ne po sedanjem kazenskem postopniku. Vsa zatožba nema prave zaslombe, ker nij dokazan hudodelni namen. Delala je teško delo, kar je pospešilo prerani porod, porodila je namreč šest tednov prehitro.

Zagovornik slednjič porotnikom priporoča, da zatoženo, ker hudoben namen nij nikakor dokazan in razviden, za nekrivo spoznajo.

Sodnija stavi porotnikom sledeči dve vprašanji:

I. glavno vprašanje: — Ali je zatožena Adelina Adelheid kriva, da je po noči od 17. do 18. februarja 1874. l. svojega nezakonskega otroka Matija Adelheid ob porodu v sekretni žleb svojega stanovanja v Lingarjevi ulici št. 276. v Ljubljani, z namenom ga usmrtiti tako vrgla, da bi bila vsled tega njegova smrt nastopila in da se le zaradi tega usmrtenje nij dognalo, ker so po naključbi druge osebe zraven prihiteli?

II. vprašanje za slučaj, da bi porotniki na I. vprašanje odgovorili: „ne“. Eventuelno vprašanje: Ali je zatožena Adelina Adelheid kriva, da je po noči od 17. do 18. febr. 1874 na sekretu svojega stanovanja v Lingarjevi ulici št. 276 v Ljubljani z namenom sedla, da bi od nje rojeni otrok v sekret rojeni njen nezakonski otrok Matija Adelheid zares v žleb tako padel, da bi se bil usmrtil in da se usmrtenje le zaradi tega nij dognalo, ker so druge osebe zraven prihiteli?

Porotniki so po 1 1/2 ure trajajočem posvetovanju, odgovorili na prvo vprašanje enoglasno: „ne!“, na drugo vprašanje s 7 proti 5 glasom: „ne!“.

Vsled tega je sodnija, Adelino Adelheid, zatožbe oprostila. —o—

Razne vesti.

* (Duhovenska brada.) Ogerski primas kardinal Simor je dovolil, kakor njegov časnik pripoveduje, da smejo vsi ogerski duhovniki brado nositi.

* (Slovanski dobrodelni odbor) v Peterburgu je tudi letos slovesno praznoval god slovanskih apostolov Cirila in Metoda.

* (Okrađen) je bil na Dunaji ruski kapitan knez Čavčavadze za 30.000 rubljev. Ukral mu jih jih potni tovariš tudi Rus, ki se mu je bil pridružil in ki mu je knez precej zaupal.

* (Morilec Nikoličev) je nek dalmatinsk mornar iz Boke. Ustrelil je agenta Nikoliča iz maščevanja, ker mu ta nij hotel neke službe dati.

* (Stara nevesta.) V Tešnu je bila te dni poroka, o kateri je vse mesto uže dolgo časa imelo dosta govoriti in ima še. Zenin je namreč star 27 let, nevesta pa, uže stara mati tretje stopinje, bogata posestnica, šteje uže 72 let spomladi.

* (Srčnost neke žene.) V Paločki na Ogerskem se je te dni zgodil strašan zločin. Žena krčmarja na kraju gozda je ležala bolna, moža njenega pa nij bilo doma. Naenkrat skočita dva našemljena kmeta v sobo, ter terjata denarja. Žena pravi, da je bolna, in da jima ne mora dati denarja, ker je v kleti zakopan. Kmeta gresta v klet, kmetica pa se posili, vstane ter gre zaklenit klet. Ko sta bila roparja zaprta, pošlje žena svoja dva mala otroka k vaškemu sodniku, da bi ga prosila hitre pomoči. Sodnik pride sam s sekiro, in ko mu žena pravi, da proti dvema roparja sam ne opravi ničesa, jo zavrne s surovimi besedami, ter začne sekati vrata kleti. Krčmarica sluti nekaj hudega, vzame možev samokres ter ustrelí sodnika, da se na mestu mrtev zgrudi na tla. Ljudje slišijo ropot, priteko v krčmo, odpro klet, ter najdejo tam oba roparja obešena. Kdo sta bila? Žena vaškega sodnika in pa vaška babica. Preblekle ste se v možko obleke, ter šle h krčmarici ropat. Otroka, ki sta šla sodnika klicat, nij bilo do zvečer domu. Ko ja gre oče krčmar iskat, najde oba umorjena, v hlevu sodnikovem. Sodnik jima je bil odsekal glave. Take reči se godé na Ogerskem!

* (Kako se juda lahko h katoliški veri prisili) so pokazali nedavno judje v nekem večjem mestu Galicije. Njih občina je imela uda, ki je bil nezmerno bogat, ki pa za tempelj in sinagogo nij dal niti enega krajcarja. To je jezilo pobožne Abrahamove sinove, in so se hoteli na smrtni postelji nad skupuhom maščevati. Nekoliko dni pred njegovo smrtjo mu dajo poročiti, da ako hoče po judovski božji njivi v nebesa priti, naj jim odšteje 30.000 gl. Bolnik ne odgovori ničesa, ampak pokliče katoliškega duhovna k sebi. Ta je prišel vsak dan, judovski oderuhi so pa vstopnino za nebesa tako dolgo zniževali, da je s 30.000 gold.

prišla na 50 gl. Ko so bili uže tako da-
leč, se da bolnik krstiti, prevideti ter umrje.
* (Slepce) je umoril v hospici za
slepce v Masi na Italijanskem drugega slepca.
V hospici sta živila namreč dva slepca, ki
sta gojila drug do drugega naj grenkejšo
sovraštvo. Nij jih bilo mogoče sprijateljiti,
ker se je eden slepec zaklel, da hoče svoj
srd obladiti v krvi svojega sovražnika. In
res, ko neki dan izve, da je njegov sovra-
nik sam na dvorišču, gre z nožem v roki
pred hišna vrata, in ko slepi nasprotnik
pride, ga takoj zakolje. V petek 29. maja
je bila pred porotniki v Neaplu pravda o
tem umoru, pri kateri so bile vse priče slepe.
Slepce je obsojen k smrti.

Javna zahvala.

1. Pl. gosp. Karolu Lanthieriju grofu
Vipavskemu, ki je potrebnega lesa za zvonik
pri cerkvi Podkrajski iz svojega gozda po-
dariti blagovolil.

2. Gospej Kalistrovej v Trstu, ki je ravno
v ta namen podarila 50 gld.

3. Tudi našemu rojaku gosp. Jakobu
Mankoviču, trgovcu v Trstu, ki nam je po-
delil 5 gld.

Za vse te milodare se v imenu občanov
naj gorkejši zahvaluje, Bog stotero plati.

Jože Bajec,
župan Podkrajski.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

Odkar je Nj. sv. papež po rabi izvrstne Reva-
lescière du Barry srečno zopet ozdravel in je mnogo
zdravnikov in bolnišnic njeni učinek pripoznalo, ne
bo nikdo več nad močjo te drage zdravilne hrane
dvomil in navedemo sledeče bolezni katere brez po-
rabe zdravila in brez stroškov odstrani: bolezní v
želodeci, v živcih, na prsah, pljučah, jetrah, na žlezah,
na slizni koži, v dušnjaku, v mehurji in na ledvici,
tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, za-
por, dristo, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico,
mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih,
medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, skalno
silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico.
— Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so
se vsem zdravilam zoperstavljale:

Spričevalo št. 73.877.

Veliki Varadin, 28. februarja 1872.

Samo 2 dni sem užival Revalescière. To izvrst-
no zdravilo je pri meni, v mojem obupnem polo-
žaji čudeže storilo, zaradi česar te zdravilno sredstvo
smelo drugo razodetje za trpeče človečanstvo imenu-
jem. Izvrstna Revalescière me je od nevarnega ka-
tara na pljučah in v dušnjaku, od vrtoglavice in tiš-
čanja v prsih odrešila, katere so vsem lekom klju-
bovale. To čudežno zdravilo zasluži torej največo
hvalo in se more trpečemu človečanstvu najboljšo
priporočiti.

Florijan Köller,

c. k. vojaški upravnik v pokoji.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescière pri

odraščanih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlja.
V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr.,
1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 fun-
tov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.,
— Revalescière-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr.
in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu
in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold.
50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas
10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Du-
naji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed.
Mahr, v Gradišču bratje Oberhansmeyer, v In-
sbrodu Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birn-
bacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru
F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B.

Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih le-
karjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunaj-
ska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Umrli v Ljubljani

od 26. do 28. maja.

Helena Kok, kuharica, stara 56 let, za prsno
vodenico. — Ana Ambrožič, vdova železniskega
čuvaja, stara 56 let, za oslabljenjem pljuč. — Franc
Lokar, sin vdove hiš. posestnika, star 6 1/2 leta, za
drisko. — Marija Hrome, udova hiš. posestnika, st.
74 let, v kurji vasi, za oslabljenjem pljuč. — Jose-
fine Uretič, hči nadzornika, stara 2 meseca in 3 dni,
v kurji vasi, za oslabljenjem možgan. — Alojz Brajer,
otrok mazarja, star 3 mesece, na božjasti. — Anton
Köhler, sin strugarja, star 2 leti 5 mesecev, za je-
tiko. — Matija Žobič, bivši hišni posestnik, star 92
let, za oslabljenjem pljuč. — Marija Dobnikar, de-

lavka, stara 39 let, v civilnem špitalu, za srčno bo-
lečino. — Alojz Žitnik, klobučar, star 53 let, v ci-
vilnem špitalu, za jetiko.

Tuji.

28. 29. 30. in 31. maja.

Evropa: Stenovic iz Zagorja. — Mayer z
Dunaja.

Pri Slonu: Abel z Dunaja. — Veit iz Brna.
— Kostič iz Postojne. — Günter iz Dun. n. mesta.
— Suler iz Kroke. — Kapš iz Ljubljane. — Antič
iz Divače. — Sternhart iz Celovca. — Ulrich iz Zi-
danega mosta. — pl. John z adjutantom iz Grada.
— Tonoli iz Boka. — Sablich iz Reke. — Ružička
iz Varaždina. — Popovič iz Hrvatskega. — Vio Ed
z Dunaja. — Dietinger, učenik iz Reke.

Pri Maltici: Bezenšek, kaplan iz Celja. —
Laščan, duhovnik iz Plazovja. — Pučnik iz Krajna.
— Oberman iz Planine. — Baron Zois z Gorenj-
skega. — Garke z Angleškega. — Herzfeld z Du-
naja. — Štampfl z Dunaja. — Čičer, potnik, Süß,
potnik, Pohl, potnik, Dragutinovič z Dunaja. —
Morgenstern iz Znojma. — Spies, Ungar, Morgen-

stern, Fischl, Altschul, Völk z Dunaja. — Turnov-
sky, Fried iz Berlina. — Braune iz Kočevja. — Jer-
man iz Vrhnike. — Steiner iz Grada. — Hoff-
meister, potnik z Dunaja. — Brod iz Trsta. — Gold-
schmidt, potnik z Dunaja. — Amon, župan iz La-
škega trga.

Pri Zamoreci: Žagar iz Gorice. — Stilmovič,
Bolaffio iz Gorice. — Kenda, trgovec iz Sežane. —
Kristan iz Bleda. — Krenar iz Maribora. — Milavec
iz Tržiča. — Sneider iz Zagreba. — Kuchelbacher
z Dunaja. — Kocijanc iz Trsta.

Dunajska borza 1. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	45	"
1860 drž. posojilo	106	10	"
Akcije narodne banke	981	—	"
Kreditne akcije	216	—	"
London	111	40	"
Napol.	8	93	"
C. k. cekini	—	—	"
Srebro	105	80	"

Pred sleparstvom se svari!

Med mnogimi naznanili, posebno za ure, merijo marsikateri na to, pokrajinske
prebivalce preslepariti. Naj se vsak varuje z lastnega dobička takšne ure kupititi, za
katere firma prodajalca ne dá dovoljne garancije. Pri meni kupljene ure se vsak
čas ali izmenjajo ali nazaj vzememo, dokaz najstrogeje solidnosti!

Neverjetno, pa resnično!

Za 1 gl. 50 kr. in 1 gl. švicarska moderna porcelan-email-ura, z lepimi seljankami
in cvetličami emailirana, prav elegantna in po niski ceni,
koristna za vboge in bogate, z enoletno garancijo.

Za 9, 10, in 11 gl. prava angleška, srebrna cilindrista ura, s čisto talmi-verižico,
medaljonom, etuijem, ključem in 5letnim garantilnim listom, in z
reservnim urnim steklom vred. Taiste krono-časomerne ure, najfinejše v ognji pozlačene samo
12 gld. 50 kr.

12 in 15 gl. velja praktična, dobra in čista remontoirna ura, tako zvana cesarska ura, ki
je najboljšo delo, kar se more misliti; zdravnikom in p. duhovnikom itd. se
te ure ne morejo dovolj priporočati, ker so očitni dokazi, da takšna trpežna ura niti za sekundo
zaiti ne sme.

Za 15 in 18 gl. se dobijo moderne vojaške ure, lahke, lične, poleg tega jako elegantne
in okusne, in kar je glavna reč, zelo natančno gredo in so po čudno
niski ceni; k takej uri dobi vsaki imitirano srebrno urno verižico po modernem fazonu z klju-
čem, etuijem, medaljonom in 5letnim garantilnim listom.

Samo 12 in 15 gl. srebrna cilindrista ura, s pravim zlatim obročem na skok, močnim
kristalnim steklom, z verižico in medaljonom iz talmi-zlata in ga-
rantilnim listom vred.

Samo 15 ali 20 gl. prava angleška srebrna siderna ura, savonete z dvojnimi pokrovom,
najfinejše gravirana, s pravo talmi-zlato verižico in garantilnim
listom vred.

Samo 13 gl. prava angleška, srebrna in v ognji pozlačena kronometer-ura z verižico, me-
daljonom iz talmi-zlata, usnjatim etuijem in garantilnim listom.

Samo 14 gl. taista, znamenito finejša, z orijentalnim kašipotem.

Samo 16 ali 17 gl. prava angleška Prince of Wales-remontoarna ura, najmočnejšega
obsega, s kristalnim steklom, kolesjem iz nikla v pravem, čistem
talmi-zlatu: te ure imajo celo pred družimi to prednost, da se brez ključa navijajo; k takšnim
uram dobi vsaki talmi-zlato verižico z medaljonom in garantilnim listom vred zastoj.

Samo 13 gl. prava angleška ura iz čistega talmi-zlata, cilindrista, nove fazone, z dvojnimi
kristalnim steklom, in se tudi kolesje vidi, ko je zaprta, s talmi-zlato veri-
žico, z medaljonom in garantilnim listom vred.

Samo 14 ali 17 gl. celo majhna ura za gospe, iz pravega srebra in prav pozlačena, s
pravo talmi-zlato verižico okolo vrata in garantilnim listom vred.

Samo 18 in 20 gl. prava angleška najfinejša v ognji pozlačena srebrna kronome-
terna ura z dvojnimi pokrovom, najfinejše emailirana, s fino
verižico iz pravega talmi-zlata, medaljonom in garantilnim listom vred.

Samo 18 ali 20 in 25 gl. najfinejša prava angleška siderna ura, na 15 ru-
binov, z najfinejšo verižico iz talmi-zlata, medal-
jonom, usnjatim etuijem in garantilnim listom vred.

Samo 20 in 25 gl. srebrna remontoarna ura, se brez ključa navija, s talmi-zlato
verižico in medaljonom vred.

Samo 23, 25 in 27 gl. zlata ura za gospe z verižico, medaljonom in garantilnim
listom vred.

Samo 30, 35 in 40 gl. prava angleška srebrna remontoarna ura z dvojnimi po-
krovom, garantovana in patentovana.

Samo 35, 45 in 50 gl. prava angleška zlata siderna ura s kristalnim steklom.

Samo 60, 75 in 100 gl. fina zlata remontoarna ura s kristalnim steklom, 105 in
115 gl. z dvojnimi steklom.

Samo 200—300 gl. pravi angleški kronometer, z remontoarom, dvojnimi pokrovom
in kristalnim steklom.

Razen tega vse kje drugod ali od kogar drugega razglašene ure ceneje.

Delavnica za poprave ur.

Stare ure, večkrat dragi družinski spominki, se popravljajo in ponavljajo. Cena poprav s
5letno garancijo gl. 1 1/2, gl. 3, 5 do 10 gl.

Pismena naročila

se na pošto povzete ali pošiljatev zneska v 24 urah izvrše. Na posebno zahtevanje se
pošiljajo tudi ure in verižice na povzete na izbirko in se za neobdržano denar nazaj pošlje.

Moje cene so vedno nižje kakor najnižje povsod in jaz stojim s svojimi terjatvami na
visočini časa.

Vsi, ki si nove ure naročiti želé,

Vsi, ki stare ure za nove zamenjati hočejo, so prošeni, se na mojo firmo obrniti.

Philipp Fromm,

Uhrenfabrikant, Rothenthurmstr. 9, Wien.

Naslov naj se dobro zapomni.

(50—12)

Izvrstni zastopniki za dežele se iščejo.